

abonnement pour un an

350 Piastres

Edition spéciale. 500 ptrs.

Adresse :

« Idjtihad » Constantinople

Téléph. St. 865

XXIV ème ANNÉE

1 Novembre 1928 No. 263

آبونمان: سنه لکي [24 نسخه]

تورکيا ايچون 2 بيجي، خارج ايچون

3 بيجي، اعلا کاغذليسي 5 ليرادر.

اداره خانه سي :

جفال اوغلنده « اجتهاد نهوي »

تاريخ تاسيسي : 1904 - جنوه

يکرمي دردنجي سنه

نومرو 263 - 1 تشرين ثاني 1928

اجتهاد

علمي، ادبي، اقتصادي، صنايعي، صمي مجموعہ

اقتصادی ستون:

بین الملل سیاستہ پترول

يائان بر مشعله در . حریت ایچون، استقلال ایچون یانان
یورکر، دائما بزمده یورکزی طوتوشدورمشدر .
ایسترسه بو آتش، صریخ ییلدیزی اوزهرنده یانسان،
ایسترسه بوسوتون باشقا بر جهله شمسیه به منسوب بر
سیاره ویا ثابته اوزهرنده مشتعل اولسون . حالبوکه
آذربایجان تورکدر، دینی تورکدر، دلی تورکدر و بر
یورکک چارماسیله بسله نن بر وجود اعضاسی کیبی در .
بو صمیمی وصیجاق سبیلاره Prométhée نی بیوک
بر دقتله تعقیب ایتمکده یز . بو مجموعه تشرین اول 1928
تاریخی نسخه سنده Le Pétrol dans la politique
internationale سرنامه لی بر مقاله نشر ایتشدر و بو
مقاله نك احیا ایتش اولدینی بعضی فکرلر 166 نومرولو
اجتهادده شرح وایضاح اولونان مسئله اوزهرینه بزی
عودت ایتدیریور . بو مقاله نك محررینك سوبله دکلی ،
شو سطرلره اجمال اولوناییلیر :

بین الملل سیاستك اقتصادی عامللر اوزهرینه قورولدینی
معلومدر . بو اقتصادی عامللر كده اك مهمی پترولدر .
بر کون Lord Curzon پترول مسئله سندن بحث ایدر کن
« متفکر پترول سیلیری اوزهرینه مظفر اولدی . [یعنی
پترول نهرلینی ضبط ایتدی] دیمشدر . 1918ده
Clémenceau، فرانسه به بر قاچ بیک صهرنج بنزین
کوندرمه سی ایچون متحده آمریکا رئیس جمهوری

پترولك سیاسی رولی، « طاش کورینك وپترولك
اجتماعی و سیاسی رولی » عنوانیه باشقا بر یرده [166
نومرولو (اجتهاد) ده] بر تفصیل عرض اولونمشدی .
بو کون بو مسئله اوزهرینه تکرار عودت ایده جکن
وبوراده یالکز پترول اطرافنده دولاشاجانز :
حیات حرکتدر وحرکت ترقیدر .

Th. Roosevelt ک بر سوزی وارددر، که ملتک وملتک
قولاقبرنده کوبه اولمالی در : « ایکی کونی بری برینه
مساوی اولان کیمسه محو اولمشدر . » بو کونی یارینه
مساوی اولان ملتک دخی محو اولمش دیمکدر . بیلیم
بو دستورک تفسیر اولونمایه احتیاجی وارمیدر ؟

ایکی کونی بری برینه مساوی اولان فردلر وملت لر
یرنده صسایش ، بر آدیم ایله ری کیمه مش دیمکدر .
هر کسک ایله ریله دیکی بر ساحه اوزهرنده توقف ایدنك
چیکنمنه سی ، ازیله سی ، محو اولماسی ، چورومه سی
لابددر . حیاتی . حرکته ، حرکتی . ترقی به و ترقی .
محافظه حیاته باغلا دیقن صوکره ، حرکت عامللرینك
محض حیات اولدوقلرینه قرار ویرمک طبیعی اولاحقدر .
Paris ده، آذربایجانلی ومنور قارداشلر من طرفندن،
Prométhée آدیله آیلق وفرانسزجه نفیس و قیمتلی بر
مجموعه نشر اولونماقده در . بو مجموعه آذربایجانك غصب
ایدیش اولان استقلال وحریتك استردادی غایه سی ایله

شیمدی بو مسئله نك دوغرودن دوغرویه تور کیه منزه
تعلق ایدن جهته ده بش آلتی سطر حصر ایده لم و مقاله یی
کندی ملاحظه لر منزه بیتیرلم .

موصول پترول منبعلرنده استصغار اولونمیا جاق مقدارده
حصه تأمین ایتش اولدیغمز کیی جمهوریتیزك حدودلری
داخلنده ده، چوق امیدلی وهنوز قازمه کورمه مش پترول
منبعلر مز واردر . از جمله (الغریز) ده کهور خانی دینیلن
و مرکز ولایته شیمدی او توموبیلله اوج ساعت قدار مسافه سی
آنجا ق اولان محله طاش کهوری و پترول منابعی واردر .
شبهه سز ، زمامدارلر مزك واقصصاد و کالتزك پك اعلا
و بر تفصیل معلومی اولدینی اوزره داهار چوق یرلر مزده
پترول منبعلر مز، ایشلمه مش اولاراق ، موجود و استحصا
چاپاسنه منتظر در . هر احتماله قارشى ، پترول منبعلر مزى
شمیدین ایشلمه یه باشلا یا غمز طبیعى در . زیرا بر حرب
ظهور ایتدیکی و روسیا پترول منابعدن ده ، بر سبب غیر
منتظرله ، مسایعانده بولونامادیغمز تقدیرده وضعیتمزك
مشکل اولاجاغی محقق در پیش اولونمشدر .

(ایتالیا) ممکن مرتبه آذ پترول ، آذ طاش کهوری
استهلاک و بونلری ادخار ایتک چاره سنی دوشونمش و بونده
هر مانندن داهای زیاده موفق اولمشدر : ایتالیا ده بر چوق
سریع الجریان صولر و سقوط میاهلر واردر . بونلرک آدی
بیاض کهوردر ، که بو مسئله یی (بیاض کهور) عنوانیه
188 نومرولو (اجتهاد) ده اوزون اوزادی به شرح ایتمشدر .
ایتالیا نلر سقوط میاهدن و صورجریانلرندن همان همان باد هوا
و نامتناهی استحصا ایتدیکی کوری الکتریک قوتی کهور
و پترول یرنده قوللانماقده در . ایتالیا ، شیمدی یه قدار
انکلتزده ن، یالکز انکلتزده ن، هر سنه بر میلیون طونیلاتو
طاش کومورى صاتون آلیردی . صوک سنه لرده بو بر میلیون
طونیلاتو کهور ادخال یوزیزک طونیلاتو یه تزیل اولونمشدر .
بزمده بر چوق سقوط میاهلر مز و سرعتلی صو
جریانلر مز واردر . از جمله (اکین) قضاسنك «قاضی
کولی» سقوط میاهدن یوزلرجه بیك کیلو واط قوه
الکتریکه استحصا اولونه بیلیر و بتون (الغریز) ولایتک
تنویر و تحریک احتیاجی بالغسأ مابلغ تطمین ایده بیلیر .

Willson . یالواریوردی . شبهه سز جهان حربنده پترول ،
ظفر نهائی یی تأمین ایده جک عاملی تشکیل ایدیوردی .
بنزینک یتروندن چیقاریلدیغی معلوم اولدیغندن پترول
دیمک بنزین دیمکدی . بناء علیه حربی بنزین اداره
ایدیوردی و ظفر نهائی یی او تأمین ایتدی .

بالنتیجه پترول منبعلرینه مالک اولان حکومت ظفر
طلسمنك همان همان تمامنه مالک دیمکدر . بو کون حرب
کیلرینك همان کافه سی توربینله متحرکدر و توربینلری
تحریک ایدن حرارت پترول ایله و یا خود پترول مشتقاتیه
تأمین اولونماقده در . هوا دونامالرینك حیاتی بنزین دن
عبارتدر دیمه حاجت بیله یوقدر .

انکلتزهی حربیه صوقان عاملده از جمله پترول
مسئله سی اولمشدر . دنیانك اُک زنگین پترول منبعلرینه
مالک و آذربایجانك مرکز حکومتی اولان (باکو) نك
جهانشمول اهمیتی کندیلکندن آکلاشیلیر . (ورسای)
معاهده سنك مذاکره و تثبیت اثناسنده آمریقا ایله
انکلتزده آرسنك شکرورنك اولماسنه بو پترول منبعلرینه
تملک مسئله سی سبب اولمشدی . M. Famin ك حساباتنه
کوره آذربایجانك پترول ثروتی متحده آمریقانك پترول
ثروتندن اشاغی دکدر . دیگر بر متخصصك تخمیننه کوره
آذربایجان پتروللرینك مقداری 8 بیلیون بورریل
Borril (*) در ، تورکیا و ایران ایچون باپلان تخمین
2 الی 6 بیلیون بورریل ایمش . آمریقا زیر زمینده پترول
مقداری 55 بیلیون «بورریل» در .

متحده آمریقا پترول خزائنك آزالدیغی ضجرتله
کورمکده در و بوراده پک بیوک بر اتساع آلان صنایع
جسیمه ، عظیم مقدارده پترول باع ایتدیکنندن و داخلی
استحصالات کندیسنه کافی کلمه یه باشلا دیغندن آمریقایه
خارجدن پترول ادخال ایتک مجبوریتنده قالماقده در .
آذربایجانلی محررک اک جانلی سطرلری بونلردر .
بالطبع بومسائلی ، او ، آذربایجان و آذربایجانك استقلالنه ،
پک حقلی اولاراق ربط ایتکده در .

(*) بر بورریل 89 پود مقدارنده بر اولچودر . روس
اولچوسی اولان بو Poud ایسه 16.38 کیلوغرامدر .

طرز تفکر لرینی قبول ایدرک شونی فرض ایده جکز که شاعر اوان حیاتنده ویا اونی متعاقب بو مختلف سپهر لک تاثیر آلتنده بولمشدرد. اونک فکریک تحولاتی یالکیز بو صورتله ایضاح اولنور و رباعیات ایچون قبول ایتدیکمز صورت تصنیف آنجق بو، مشروع کوستره بیلیر.

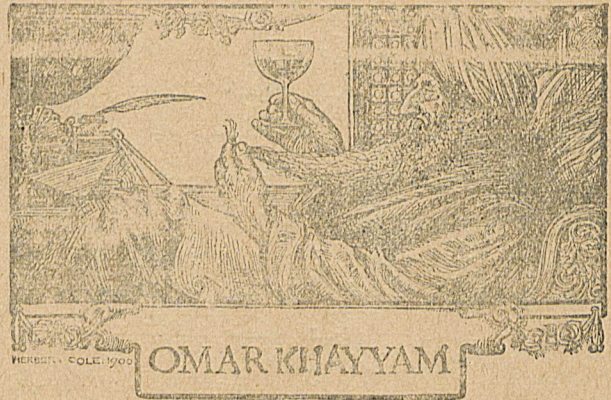
فصل II

شاعر و یزدان

عمر خیامه نسبت اولونان رباعیات آراسنده برچوقلری واردرد، که اونلرده شاعر ایشله مش اولدینی کنه لریک عفو ایچون بارگاه کرم السهیدن تضمر عاده بولونور. شبهه سز بونک یا اوزمانده کی ناچخته احباب زهد و تقوایی اغفال ایچون اختیار ایدلش جعلی بر حرکت یعنی بر کتمان اثری اولدیغی ادعا و یا خود بوتون بو رباعیلرک خیامه نسبت لرینی رد وانکار ایتک قابلدرد. لکن یالکیز اسلوبنه ویا حاوی اولدقلری فکر فلسفی به ابتدا ایده رک خیامک آثارینه علاوه اولونان رباعیاتی بر صورت سالمده تمیز ایتک ممکن اولدیغی کوردک. دیگر طرفدن اونده منحصر علمی یقینیات ایله مشغول علمای عصرک چو غنک روحنه مشابه بر روح آرامق جذب اولایبیر. لکن بوشخصی بر ترجیح مسئله سیدر و شاعرک یاشادینی دور ایله محیط دوشونوله جک اولورسه بوفرضیه اولدقجه آز احتمال قریب کورونور. بوندن ماعدا بر طاقم رباعی لرینه کوردک، که اونده رب عرته خطابنده مبالانسز داوارامش و کندی فلاکت و معصیتلرندن جناب حق مسئول طومشدر. بو حرکت عصیان کارانه و بوشدید تفوهات دخی دائم خیامه عطف اولونان اوصاف میاننده در. نسخه خطیلرک تاریخی نقطه نظرندن تدقیق ایریله جک اولورسه کورولور که مغفرت الهیه یی نیاز ایتدیکی رباعیلرک چوغی «بودله ین» نسخه سنده موجوددر. بونلردن بر قاجی بالذات شاعرک مخلصنی حاویدرد، که باشقاسنه اسناد ایدلسی احتمالی سلب ایدجک ماهیتده در. بو رباعیلر شونلردر :

چوق غالب ایتدک. فقط المزده قالان آزدکلدر، آرتق غائب ایتمه یی او کرشمس اولماز بتون ضیاع لر می تضمین ایده جک قادر قیمتلی بر قازانجدر.

22 تشرین اول 1928 در قنور عبیر الله مروت

5

۱. مع عالیه

عمر خیامک، مملکتک اک بویوک شاعر لرندن اولدیغی بیلنر شبهه سز بزم ترجمه مزدن متعجب اولاجقلردرد. واقعا بز یالکیز مؤلفک فکری افاده یه حصر سعی ایتدیکمزدن صنایع شعریه نک وحتی ظرافت اسلوبک تحریسی ترک ایتدک. بزى علاقه دار ایدن عمر خیامک فلسفی و دینی دوشونجه لیدرد. شعر لرینک کوزلکسنه کلنجه فیسج جرالک یاپدینی کبی متندن تماماً ایرلما دقجه بو باده بر فکر ویرمک قابل دکلدر و بوکاده یالکیز بویوک بر شاعر موفق اوله بیلیر. بزم یکانه امیدمز شودر که ترجمه مزک بیوستی آراسنده قاره بعضاً عجم شاعرینک غائب اولان چیچکلرینک معطر خاطره سنی استنهام ایده جکلدر. سعدی کلستانی سکز جته نسبتله سکز کتابه آیریدی. بز عمر خیامک رباعیلری حقنده کی بو تدقیقاتی طقوز فصله آیراجفز چونکه عجم فلکیاتنده طارم نه سپهر یعنی طقوز سمایی حاوی بر قبه واردرد. مختلف سیاره لری، قری، کونشی و ثوابی طاشیلر. بوقبه بر خلای مطلقدر. بر لحظه ایچون اجداد مز هیئت شناسلرک